

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Український центр наукової медичної інформації
та патентно-ліцензійної роботи
(Укрмедпатентінформ)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

ПРО НОВОВВЕДЕННЯ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

№13-2014

Випуск 1 з проблеми
«Соціальна медицина»
Підстава: рішення ПК
«Соціальна медицина»
Протокол № 8/2012 від 29.11.2012 р.

ГОЛОВНОМУ СПЕЦІАЛІСТУ З ОРГАНІЗАЦІЇ
І УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я
МОЗ АР КРИМ, УПРАВЛІННЯ ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я ОБЛАСНИХ, СЕВАСТОПОЛЬСЬКОЇ
ТА КИЇВСЬКОЇ МІСЬКИХ ДЕРЖАВНИХ
АДМІНІСТРАЦІЙ

ПРОГНОЗ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ НА ПІДСТАВІ ТАБЛИЦЬ ЗАХВОРЮВАНОСТІ-СМЕРТНОСТІ

УСТАНОВИ-РОЗРОБНИКИ:

**БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ МОЗ УКРАЇНИ**

**УКРМЕДПАТЕНТІНФОРМ
МОЗ УКРАЇНИ**

А В Т О Р И:

**д.м.н., проф. ТАРАЛЛО В.Л.,
к.ф.-м.н. ГОРСЬКИЙ П.В.,
к.м.н., доц. БЕЗРУК В.В.**

м. Київ

Суть впровадження: створено модель методики використання комбінованих таблиць захворюваності-смертності щодо прогнозу здоров'я населення для конструктивного вирішення нагальних профілактичних, лікувальних та організаційних проблем в галузі.

Пропонується для впровадження в закладах охорони здоров'я (обласних, міських, районних) в практику роботи працівників-управлінців центральних і регіональних органів виконавчої влади України, органів місцевого самоврядування центрального та регіонального рівнів, виконавчої влади у сфері охорони здоров'я, керівників закладів охорони здоров'я різного рівня, науковців і викладачів.

Методологія визначення прогнозів здоров'я населення за комбінованими таблицями захворюваності/смертності.

Робота є фрагментом науково-дослідної роботи «Прогноз здоров'я населення України» (№ держреєстрації 0110U003076, термін виконання 2010–2014 рр.) кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я ВНЗ «Буковинський державний медичний університет МОЗ України».

Серед провідних причин смерті тепер, як відомо, постають хронічні хвороби системи кровообігу (IX клас за МКХ-10). Вони сьогодні стали провідними чинниками ризику смерті і виживання більшості населення в Україні. Причини їх поширення, головним чином, зумовлені соціальними факторами – тому їх ще називають «соціальними хворобами». Зростаюча поширеність цих хвороб в останні десятиріччя вимагає невідкладної побудови відповідної до поширення явища системи захисту населення із розвитком інформаційної бази знань. Така система діє в даний час в обласних інформаційних центрах і організаційно-методичних відділеннях (кабінетах) спеціалізованих диспансерів, де на кожного хворого складаються статистично-облікові документи, які стають основою і джерелом інформації щодо спостереження за поширенням та наслідками цих хвороб. Додатковим джерелом постають лікарські свідчення про смерть, в яких реєструється і причина смерті, і провідне захворювання.

Цільове використання цих матеріалів в одному з найбільш заселених сільських районів Чернівецької області (Кіцманському) дозволило побудувати за запропонованим авторами методом повні таблиці захворюваності та перебігу хронічних хвороб системи кровообігу.

Не зупиняючись на окремих деталях такого аналізу, пов'язаного з багатьма показниками чинних таблиць, зупинимось виключно на узагальнених параметрах, які проаналізовано із застосуванням параметрів закону виживання популяцій і закону збереження здоров'я за 4 напрямками:

а) оцінка загальних реальних (теперішніх) параметрів внутрішньої та зовнішньої життєстійкості населення;

б) оцінка змін тих же показників під впливом існуючої поширеності хронічних хвороб системи кровообігу (показники позначені «h»);

в) визначення та оцінка відповідних гіпотетичних показників за умов усунення хронічних хвороб системи кровообігу з причин смерті (показники позначені «-»);

г) визначення та оцінка тих же показників за умов гіпотетичного усунення всіх причин смерті за виключенням хронічних хвороб системи кровообігу (показники позначені «+»);

При цьому, оцінювався вплив розглянутих коливань життєстійкості на показник очікуваної середньої тривалості життя населення під впливом поширеності досліджуваних хвороб, на якість життя хворих і всього населення, а також визначався прогноз очікуваної поширеності цих хвороб у наступному році. Відповідні розрахунки додаються до алгоритму розрахунку комбінованої таблиці захворюваності-смертності.

Таблиця 1

**Інтегральні показники здоров'я населення Кіцманського району
Чернівецької області**

Параметр	Все населення	Чоловіки	Жінки	Міське в цілому	Міське, чоловіки	Міське, жінки	Сільське в цілому	Сільське, чоловіки	Сільське, жінки
x_0	119	119	119	119	119	119	119	119	119
α	2.644	2.914	2.581	2.969	2.777	4.418	2.594	2.942	2.200
γ	1.221	0.646	2.584	1.094	0.780	0.926	1.228	0.619	3.213
x_{0h}	116	116	116	116	116	116	116	116	116
α_h	1.701	1.854	1.560	1.705	1.477	2.294	1.705	1.981	1.442
γ_h	0.620	0.511	0.742	0.603	0.647	0.446	0.623	0.472	0.809
$e_0^{(h)}$	48.29	47.22	49.43	47.87	45.58	50.79	48.45	47.70	49.20
α^-	1.525	1.843	0.970	1.371	1.269	3.071	1.551	1.978	0.800
γ^-	4.127	2.137	12.325	4.834	3.330	3.457	3.986	1.929	13.45
e_0^-	82.35	73.68	95.44	83.86	76.40	88.03	81.96	73.09	95.76
α^+	5.799	5.743	7.385	9.087	10.207	6.813	5.332	5.142	7.523
γ^+	0.455	0.285	0.365	0.079	0.025	0.571	0.577	0.395	0.331
e_0^+	76.68	72.01	<u>80.26</u>	74.06	70.09	82.27	77.11	72.42	<u>79.87</u>
S_l	529	516	540	<u>539</u>	531	535	526	512	540
S_r	528	516	539	533	531	535	527	512	540

Означення параметрів:

x_0 – граничний вік (теоретичний);

α – показник внутрішньої життєстійкості

γ – показник зовнішньої життєстійкості (якості соціо-екологічного середовища);

x_{0h} – граничний вік за наявністю поширених хронічних хвороб системи кровообігу

(h);

α_h – показник внутрішньої життєстійкості за h ;

γh – показник зовнішньої життєстійкості за h ;
 α – показник внутрішньої життєстійкості за умов виключення хронічних хвороб системи кровообігу з причин смерті;
 $\gamma--$ – показник зовнішньої життєстійкості за умов виключення з причин смерті h , тобто хронічних хвороб системи кровообігу;
 $\alpha+$ – показник внутрішньої життєстійкості за умов дії виключно серед причин смерті хвороб системи кровообігу (всі інші чинники усуненні);
 $\gamma+$ – показник внутрішньої життєстійкості за умов, що наведені вище (за $\alpha+$);
- очікувана середня тривалість життя населення (при народженні) за дією всіх чинників смерті (цей і інші показники – трендові, в них усунено вплив неоднорідних статевовікових даних розподілу населення);
- очікувана середня тривалість життя населення за умов дії серед причини смерті виключно хронічних хвороб системи кровообігу з причин смерті;
- очікувана середня тривалість життя населення за умов дії серед причини смерті виключно хронічних хвороб системи кровообігу;
- очікуваний показник поширеності хронічних хвороб системи кровообігу серед населення в цілому (на 100000 нас.), визначена на ґрунті кривих здоров'я виживання;
- уточнений показник поширеності хронічних хвороб системи кровообігу, що враховує чисельність вказаних в комбінованій таблиці «захворюваність – смертність» чисельність осіб в кожній статевовіковій групі.

Математична обробка таблиць захворюваності і перебігу хвороб, поєднаних з таблицями смерті, водночас дозволяє практичній охороні здоров'я отримати дані щодо очікуваної поширеності хвороб систем кровообігу у перспективі (на наступні роки).

Обробка всіх цих даних достатньо технологічна і не складна за наявності комп'ютера і створенні відповідної бази даних. Всі результати можуть використовуватися як в поточній практичній діяльності галузі охорони здоров'я, а також і в прогнозуванні наслідків цієї діяльності (за реалізацією цільових медичних і регіональних медико-соціальних програм). В цілому представлена розробка націлена на покращання здоров'я населення, збільшення його тривалості, поліпшення якості життя і якості роботи медичної галузі.

За додатковою інформацією з проблеми звертатися до авторів листа: Таралло В.Л., Горський П.В., Безрук В.В. тел.: (0372) 55-37-54.